

**UCHWAŁA NR 374/LIV/22
RADY GMINY NOWA RUDA**

z dnia 28 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nowa Ruda na 2023 rok**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn.zm) oraz art. 4¹ ust. 1,2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm) oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn.zm) **Rada Gminy Nowa Ruda uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Nowa Ruda na 2023 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowa Ruda.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 roku.

Przewodnicząca Rady

Bożena Solek-Muzyka

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY NOWA RUDA NA ROK 2023

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm), prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o uchwalane corocznie gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Obszarem, który w szczególny sposób jest naruszany przez uzależnienie od alkoholu jest obszar funkcjonowania społecznego. Opisywana tutaj dysfunkcja w toku swojego trwania dąży do przejmowania jak największego procenta aktywności człowieka, wpływając na zaniedbywanie tak ważnych zagadnień jak życie rodzinne, praca, dotychczasowe pasje czy nawet zabezpieczanie podstawowych potrzeb życiowych. Efektem takiego działania uzależnienia są rozpady środowisk rodzinnych lub ich szkodliwe funkcjonowanie, wzrost agresji lub przewlekłych obniżen nastroju, konsekwencje prawne, długotrwałe bezrobocie lub niemożliwość utrzymania podjętego zatrudnienia, rosnące zadłużenie, bezdomność. W tym obszarze zawiera się także ogromnie szkodliwy wpływ jaki uzależnienie jednej osoby wywiera na całe jego otoczenie, zwłaszcza najbliższe, rodzinne. W tym miejscu pojawiają się najczęściej zjawiska takie jak przemoc domowa, rozwody, kształtowanie u najmłodszych domowników postaw z zakresu później przejawiających się schematów DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików) czy rozwój współuzależnienia u partnerek/partnerów. Zakres pomocy na etapie radzenia sobie z problemem uzależnienia jest więc zakresem obejmujący kompleksowo nie tylko terapię samej osoby uzależnionej lecz powinien także obejmować pracę z innymi domownikami skrzywdzonymi przez to szkodliwe zjawisko.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem także członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Należy pamiętać, że z uwagi na silne zaburzenia zachowania i nieprzewidywalność reakcji oraz destrukcyjny wzorzec postępowania osoby uzależnionej od alkoholu członkowie jej najbliższego otoczenia żyją w stanie permanentnego stresu, który jest przyczyną wystąpienia stałych zaburzeń przystosowania. Najbardziej poszkodowane są dzieci osób uzależnionych, to ich rozwój emocjonalny i psychofizyczny jest często zaburzony. Życie w ciągłym stresie, poczuciu zagrożenia i doświadczanej przemocy tak psychicznej, jak i fizycznej, prowadzi do zaburzeń zachowania, a w konsekwencji do łamania prawa, prowadzącego do wykluczenia społecznego. Pozostawione bez wsparcia i pomocy terapeutycznej dzieci alkoholików często sięgają po substancje psychoaktywne i psychotropowe.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani Gminy Nowa Ruda na rok 2023 (dalej: Program) określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z używania alkoholu. Gminny program siłą rzeczy koncentruje się tylko na wycinku życia społecznego. Warto pamiętać, że zarówno na poziomie indywidualnym, jak i w skali całej społeczności

problemy społeczne współwystępują ze sobą i układają się w charakterystyczne wiązki problemów. Kontekst innych problemów ma istotne znaczenie dla planowania i podejmowania działań we wszystkich wspomnianych obszarach, a także dla prognozowanych efektów tych działań. Niekiedy interwencja profilaktyczna zaplanowana dla ograniczenia występowania konkretnego problemu, ujęta w gminnym programie, może przyczynić się do rozwiązania także innych problemów. Na przykład ograniczenie spożycia alkoholu lub narkotyków może wpływać na poprawę sytuacji w zakresie porządku publicznego. Dokument obejmuje również przedsięwzięcia z obszaru przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Program został opracowany przez Referat Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Nowa Ruda przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami działającymi w ww. obszarach. Program przygotowano w oparciu o doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji poprzednich edycji programu z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, oraz na podstawie sporządzonej w roku 2021 „Diagnozy problemów społecznych Gminy Nowa Ruda”. Charakteryzuje się on wielopłaszczyznowym podejściem do tych kwestii, a kierunki działań w nim określone wynikają z dotychczasowych doświadczeń w tej materii i stanowią kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Niniejszy program jest zgodny z założeniami:

- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn.zm);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.).
- ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1608),
- ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 633 z późn.zm.).

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642), Uchwałą nr XLV/879/22 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „dolnośląskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani na lata 2022-2024” oraz rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opublikowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2023.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Alkoholizm, a także narkomania i niejednokrotnie towarzysząca im przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które stanowią poważne zagrożenie dla życia społecznego mieszkańców Gminy Nowa Ruda w tym dzieci i młodzieży. Informacji na temat ich skali i charakteru dostarczają dane z podmiotów podejmujących działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Należą do nich m.in.: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariat Policji w Nowej Rudzie, oraz wyniki diagnozy zagrożeń lokalnych Gminy Nowa Ruda.

9. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana na mocy Zarządzenia Nr 93/15 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 28 stycznia 2015 roku Nowa Ruda, zmienionego Zarządzeniem Nr 47/16 Wójta Gminy Nowa Ruda z dnia 5 lutego 2016 roku. W skład komisji wchodzi: przedstawiciele: Urzędu Gminy Nowa Ruda, Komisariatu Policji, Zespołu Kuratorskiego przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku, Miejsko – Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy Kontakt”. Do jej kompetencji należy inicjowanie działań zmierzających do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osób uzależnionych od alkoholu, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu. Dane szczegółowe na temat jej działalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Działalność GKRPA w latach 2018-2022 (stan na koniec października)

Stan na koniec października	2018	2019	2020	2021	2022
Ilość wniosków dotyczących objęcia leczeniem odwykowym złożonych do GKRPA	14	16	29	32	25
Ilość osób skierowanych do biegłych w celu przeprowadzenia badania oraz sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia	8	14	19	19	18
Ilość opinii wydanych przez biegłych w przedmiocie uzależnienia	5	8	8	19	12
Ilość osób, które zobowiązały się do dobrowolnego podjęcia leczenia w PO w Nowej Rudzie	2	4	8	10	10
Podjęcie dobrowolnego leczenia	2	3	6	8	5
Wnioski o zmianę sposobu leczenia z niestacjonarnego na stacjonarne	0	0	0	0	0
Ilość zawieszonych postępowań w sprawie objęcia leczeniem odwykowym	0	0	2	0	0
Ilość wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Kłodzku o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia	6	13	6	10	10
Kontynuacja postępowań w sprawie objęcia leczeniem odwykowym z poprzedniego roku	4	3	5	8	6
Ilość zaopiniowanych postanowień o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:	17	4	8	3	2
- pozytywnych	17	4	8	3	2
- negatywnych	0	0	0	0	0
Ilość przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów	0	0	0	0	0

2. Zadania realizowane przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

W Gminie Nowa Ruda funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W jego skład wchodzi 11 osób, które reprezentują podmioty zajmujące się w ramach swoich działań przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, itp. GOPS, GKRPA, policji, sądu, służby zdrowia, oświaty, organizacji pozarządowych. Działania podejmowane przez Zespół obejmują w szczególności: prowadzenie procedur „Niebieskiej Karty” Na koniec października 2016 roku prowadzonych było 10 procedur z czego 2 zostały uruchomione w 2015 roku i 1 z 2013 roku. Na koniec października 2017 roku prowadzonych było 7 procedur z czego 6 zostało uruchomionych w 2017 roku. W roku 2018 procedura „Niebieskiej Karty” została wdrożona w 14 rodzinach. Na koniec października 2019 roku prowadzonych było 5 procedur z czego wszystkie zostały uruchomione w roku 2019. W roku 2020 wdrożono 21 procedur „Niebieska Karta”. Na koniec października 2020 roku prowadzonych było 15 kart. Na koniec listopada 2021 prowadzonych było 18 kart. W roku 2022 uruchomiono 8 procedur a na koniec listopada prowadzone były 2 procedury.

Jak wynika z danych Gminnego Zespołu zdecydowaną większość Niebieskich Kart zakładają przedstawiciele policji. W kilku przypadkach autorami Niebieskich Kart byli przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Liczba zakładanych Niebieskich Kart w roku 2022 jest zdecydowanie niższa niż w poprzednim roku. Dane te jednak nie oddają w pełni skali przemocy domowej na terenie Gminy. Prowadzone działania lokalne i ogólnopolskie powodują zmianę świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw. Z drugiej jednak strony, z obserwacji pracowników socjalnych i członków grup roboczych wynika, że zjawisko to często pozostaje nieujawnione ze względu na to, że ofiary wstydzą się, boją się i często nie wierzą w skuteczność pomocy. Zauważalny wzrost uruchomionych procedur „Niebieskiej Karty” jest wynikiem izolacji spowodowanej pandemią.

Z przebiegu spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet: szybki i pełny przepływ informacji pomiędzy służbami społecznymi, możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, nie powielających się i wykluczających się wzajemnie. Dzięki pracy interdyscyplinarnej udało się pozyskać nowych lokalnych liderów do współpracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, którzy dalej wskazują na potrzebę organizacji lokalnych działań nastawionych na upowszechnienie informacji o zagrożeniach płynących z przemocy oraz możliwości pomocy ofiarom przemocy. Podsumowując, można stwierdzić, że GOPS w Nowej Rudzie dostrzega konieczność kompleksowego wspierania swoich podopiecznych i ich rodzin oraz podjęcia stosownych działań w celu wzmocnienia relacji rodzinnych, propagowania prawidłowych wzorców rodzicielskich i nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

3. Działalność Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy Kontakt” Miejsko-Gminny Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt” powstał w grudniu 2007 roku na mocy porozumienia zawartego z Gminą Miejską Nowa Ruda. Do zadań Punktu należy:

- motywowanie osób uzależnionych oraz członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia,
- kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie (ale nieuzależnionych) do zmiany szkodliwego wzoru picia,

- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (rozmowy podtrzymujące, itp.),
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu powiatu kłodzkiego .

Tabela 2. Działalność Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy Kontakt” w latach 2018-2022 (stan na koniec października)

Lp	Rodzaj udzielonej porady i informacji	Ilość wszystkich porad/informacji					w tym dla mieszkańców gminy				
		2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Informacja o chorobie alkoholowej	363	409	342	360	423	93	111	107	112	165
2.	Informacja o możliwości leczenia odwykowego	144	80	113	115	80	47	27	35	30	23
3.	Informacja o możliwościach prawnych dotyczących przemocy	57	59	68	72	66	20	18	21	23	21
4.	Informacja dla rodzin o współzależności	70	87	68	74	101	23	26	23	25	25
5.	Wnioski do prokuratury o znęcanie	43	34	31	29	39	16	11	11	8	19
6.	Pozwy do sądu o alimenty	38	37	28	22	23	13	13	9	4	7
7.	Pozwy do sądu o rozwód	29	31	12	8	10	10	11	4	2	3
8.	Zmotywowano do leczenia odwykowego	71	64	84	75	43	25	27	23	20	16
9.	Rozmowy telefoniczne „Telefon zaufania”	457	416	481	520	433	185	137	148	154	88
10.	Psychoterapia grupowa	561	407	228	206	132	182	142	73	68	42
11.	Psychoterapia indywidualna	320	338	206	197	433	112	112	58	49	88
Razem		2735	2098	1661	1661	1783	929	629	512	495	497

4. Kształtowanie rynku sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Nowa Ruda:

Stan na koniec października		2018	2019	2020	2021	2022
Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Nowa Ruda, zgodna z Uchwałą Nr 379/LI/18 Rady Gminy Nowa Ruda z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Nowa Ruda		270	270	270	270	270
w tym	do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	180	180	180	180	180
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	60	60	60	60	60
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	60	60	60	60	60
	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	60	60	60	60	60
	do spożycia w miejscu sprzedaży (punkty gastronomiczne)	90	90	90	90	90
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	30	30	30	30	30
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	30	30	30	30	30
	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	30	30	30	30	30
liczba ważnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych		129	131	133	118	
w tym	do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	88	88	85	78	71
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	31	31	30	27	24
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa).	28	27	27	24	23
	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	29	30	28	27	24
	do spożycia w miejscu sprzedaży (punkty gastronomiczne)	41	43	48	40	35
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	17	18	20	17	16
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	13	13	16	14	12

	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	11	12	12	9	7
liczba zezwoleń wydanych w roku badanym roku		45	10	23	5	6
w tym	do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	30	3	18	2	6
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	11	1	6	0	2
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	10	1	6	1	2
	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	9	1	6	1	2
	do spożycia w miejscu sprzedaży (punkty gastronomiczne)	15	7	5	3	0
	zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	7	3	2	1	0
	zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	4	2	2	1	0
	zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu	4	2	1	1	0
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia i wygaszenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych		6	9	16	10	9
w tym	z tytułu niedokonania opłaty	0	0	3	6	0
	w związku z likwidacją punktu sprzedaży, rezygnacją z określonego zezwolenia	6 w 2 punkta ch	9 w 3 punkta ch	13	4	9

5. Wyniki badań przeprowadzonych w ramach tworzenia Lokalnej diagnozy zagrożeń społecznych w Gminie Nowa Ruda.

- Do najpoważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców Gminy Nowa Ruda należą: zanieczyszczenie powietrza (85%), kryzys norma moralnych oraz bezdomność (74%), wzrost uzależnienia od alkoholu (74%) oraz bez-robocie (74%).

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy Gminy Nowa Ruda odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka – mieszkańcy gminy piją stosunkowo rzadko, jednorazowo spożywając nieduże ilości alkoholu: 1-2 porcji alkoholu (5%) oraz 3-4 (15%). 13%.

- Badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze. 65% ankietowanych zna co najmniej jedną osobę uzależnionych od tych substancji.

- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Nowa Ruda jest zauważalne (33% ankietowanych deklaruje, iż ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy

w rodzinie, a aż 26% podejrzewa, że tak jest).

- W subiektywnej ocenie 85% przebadanych mieszkańców Gminy Nowa Ruda zjawisko uzależnienia od hazardu nie jest zauważalne.

- Warto zwrócić uwagę na problem uzależnienia od Internetu – 85% ankietowanych uważa, że uzależnienie od komputera lub Internetu jest bardzo powszechnym zjawiskiem.

W kwestii oceny zmian ich nastroju w okresie od kiedy nastał czas izolacji społecznej: 30% mieszkańców wskazało na pogorszenie się ich nastroju, 63% nie zauważa różnicy.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy względnie nieodpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol większość badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. Dodatkowo, w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Nowa Ruda, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia.

Dzieci i młodzież szkolna

- Inicjację alkoholową ma za sobą: 16% badanych uczniów klas młodszych oraz 22% uczniów klas starszych. Jako okoliczności uczniowie wskazują przede wszystkim towarzystwo rodziny, spotkanie ze znajomymi oraz dyskoteki i imprezy.

- Wyniki badań wskazują, wśród młodych ludzi problem przyjmowania substancji psychoaktywnych, tj. narkotyków i dopalaczy występuje (8% starszych uczniów przyjmowało już wcześniej wspomnianych substancji).

- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej).

- Uczniowie deklarują w większości stosunkowo „zdrową” ilość czasu spędzanego przy komputerze (do 3 godzin dziennie SP5-6: 57%; SP7-8: 72).

IV. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Istotną rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych odgrywa działalność profilaktyczna. W jej ramach Urząd Gminy Nowa Ruda we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze (w tym z organizacjami pozarządowymi) organizuje lub współorganizuje wiele przedsięwzięć profilaktycznych kierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy. W latach 2018-2022 były to m.in.:

- 1) Zajęcia dla dzieci i młodzieży w 3 funkcjonujących na terenie gminy świetlicach profilaktyczno-wychowawczych (rocznie uczęszcza do nich ok. 120 dzieci). Działalność tych placówek ukierunkowana jest na rozwój wychowanków, a w szczególności na prowadzenie profilaktyki uzależnień, poszerzanie zainteresowań i uzdolnień poprzez zajęcia artystyczno- manualne, promowanie zdrowia i rozwoju fizycznego poprzez zajęcia sportowo-ruchowe oraz gry zespołowe, dożywianie uczestników zajęć.
- 2) Pozalekcyjne zajęcia sportowe, mające na celu zapobieganie uzależnieniom, promowaniem zdrowego i aktywnego stylu życia oraz zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu na boisku wielofunkcyjnym w Woliborzu i Bożkowie , a w okresie zimowym na hali sportowej (w zajęciach uczestniczyło ok. osiemdziesięcioro dzieci i młodzieży).
- 3) Zakup sprzętu sportowego do placówek oświatowych z terenu Gminy Nowa Ruda niezbędnego do realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych w ramach, których realizowano programy profilaktyczne wskazujące alternatywy dla zażywania środków psychoaktywnych oraz służące wzmocnieniu wiary we własne możliwości i kształtowaniu

umiejętności kreowania własnej przyszłości w oparciu o pozytywne wzorce.

- 4) Zorganizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z terenu gminy stanowiącego kontynuację działań profilaktycznych realizowanych przez placówki oświatowe w trakcie roku szkolnego. (w programie udział wzięło ok. 350 dzieci i młodzieży).
- 5) Przedsięwzięcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży
 - psychoedukacja w zakresie uzależnień od narkotyków oraz HIV/AIDS, autodestrukcyjnego zachowania agresywne i autoagresywne, poszukiwanie szczęścia poza sobą – profilaktyka uzależnień (liczba uczestników - 40 dzieci i młodzieży),
 - warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień od telefonu komórkowego, internetu, portali społecznościowych, alkoholu, papierosów i dopalaczy) (liczba uczestników – 76 dzieci),
 - realizacja programu profilaktycznego „Szkoła wolna od uzależnień ” w ZS nr 3 w Bożkowie, w ramach którego przeprowadzono następujące działania:
 - konwersatoria na temat „Uzależnienie – czy mnie to dotyczy”.
 - warsztaty asertywności- zainscenizowanie kilku sytuacji w której potrafimy wykazać się postawą asertywną. W zajęciach udział wzięło około 60 uczniów.
 - ogłoszono i przeprowadzono konkurs plastyczny „Stop Narkotekom i Dopalcaczom”.
 - realizowano program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie” (łącznie około 120 osób)
 - zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci z Zespołu Szkół nr 1 w Jugowie (40 dzieci),
 - realizacja programu profilaktyczno-wychowawczego „Bezpieczne Przedszkole” realizowanego w Zespole Przedszkolnym w Woliborzu,
 - powstanie grupy teatralnej – profilaktyka kreatywna poprzez działania teatralne na podstawie publikacji „ Po drugiej stronie lustra” realizowane w ZS nr 3 w Bożkowie (20 dzieci).
 - „Działanie Młodzieżowego Teatru Muzycznego w ramach realizacji zadań wynikających z gminnego programu profilaktycznego” . W ramach zajęć oprócz rozwijania zdolności aktorskich, wokalnych i tanecznych, duży nacisk kładziony był na wzmacnianie własnej wartości, zdobywanie umiejętności społecznych, odpowiedzialności w grupie, konsekwencji podejmowanych decyzji. Młodzież nabywała umiejętności nazywania własnych uczuć i radzenia sobie z nimi.
 - „Fair play jest ok” program profilaktyczny realizowany podczas zajęć sportowych przez dziecięce kluby sportowe z terenu Gminy Nowa Ruda przy współpracy z placówkami oświatowymi.
 - Realizacja programu z zakresu profilaktyki uzależnień i edukacji zdrowotnej pt. „Stop narkotekom” realizowanego w Zespole Szkół nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie w roku szkolnym 2020/2021i 2021/2022.
 - udział w szkoleniu pedagogów szkolnych i nauczycieli dla realizatorów rekomendowanego programu profilaktycznego Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej ze Szkół z terenu Gminy Nowa Ruda. Uzyskanie uprawnień do realizacji w/w programu podniesie jakość działań profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w Zespole Szkół nr 1 w Jugowie, Zespole Szkół nr 2 w Ludwikowicach Kłodzkich, Zespole Szkół nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bożkowie, Zespole Przedszkolnym w Woliborzu.
 - udział w szkoleniu dla realizatorów programu profilaktyki uniwersalnej “Przyjaciele Zippiego” dla 12 nauczycieli ze szkół z terenu Gminy Nowa Ruda . To Międzynarodowy Program Promocji Zdrowia Psychicznego adresowany do dzieci w wieku 5-9 lat, który ma na celu rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych oraz umiejętności radzenia sobie z trudnościami, zmianami i stratami.
- 6) Działalność Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjny „Pierwszy Kontakt”, pełniącego dyżury trzy razy w tygodniu.

- 7) Świadczenie bezpłatnych dyżurów psychologicznych, dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej (alkoholizm, przemoc, itp.), dyżur pełniony w wymiarze 3 godzin raz w tygodniu.

V. CELE PROGRAMU

1. Cel główny – Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających ze spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Nowa Ruda - w szczególności przez osoby niepełnoletnie, oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.

2. Cele szczegółowe:

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i psychologicznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- Zmniejszenie zagrożenia występowania uzależnień wśród dzieci i młodzieży
- Zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- Finansowanie zadań realizowanych przez specjalistyczne i opiekuńcze placówki wsparcia dziennego,
- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU, ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA

1. *Koordinator Programu*

Zgodnie z art. 4¹ust.2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy i jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Koordinatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani jest Referat Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Nowa Ruda.

2. *Źródła finansowania Programu*

Podstawy prawne dotyczące źródeł oraz zasad finansowania stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Art.18² ww. ustawy jednoznacznie stanowi, iż: „Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane będą jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele”.

VII. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1.

2. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane ze spożywaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie*

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Źródła pozyskiwania wskaźników	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
1.	<i>Dyżury psychologa w ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym</i>	<i>ilość porad</i>	<i>sprawozdania rachunki</i>	<i>Psycholog</i>	<i>02.01.2023 31.12.2023</i>
2.	<i>Prowadzenie dyżurów w Miejsko-Gminnym w Punkcie Konsultacyjno-Interwencyjnym „Pierwszy kontakt” (2- terapeutów po 3 godziny tygodniowo)</i>	<i>ilość porad/ konsultacji</i>	<i>ilość udzielonych porad</i>	<i>kierownik punktu</i>	<i>02.01.2023 31.12.2023</i>
3.	<i>Bieżące utrzymanie Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy kontakt”,</i>	<i>ilość zakupionych materiałów</i>	<i>rachunki</i>	<i>kierownik punktu</i>	<i>02.01.2023 31.12.2023</i>
4.	<i>Zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów Miejsko-Gminnego Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego „Pierwszy kontakt”</i>	<i>ilość zakupionych ulotek/ publikacji</i>	<i>rachunki</i>	<i>kierownik punktu</i>	<i>02.01.2023 31.12.2023</i>

3. *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo –*

wychowawczych,

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Źródła pozyskiwania wskaźników	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
1.	Realizacja programów edukacyjnych oraz programów promocji zdrowia w przedszkolach i szkołach na terenie gminy	ilość zrealizowanych programów/ przeprowadzonych zajęć	programy, uczestników, sprawozdania	listy dyrektorzy szkół, pedagodzy	02.01.2023 31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023
2.	Realizacja programów profilaktycznych z zakresu całego roku profilaktyki uniwersalnej, selektywnej adresowanej do dzieci i młodzieży	ilość zrealizowanych programów/ przeprowadzonych zajęć	programy, uczestników, sprawozdania	listy dyrektorzy szkół, pedagodzy	02.01.2023 31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023
4.	Realizacja Rekomendowanych Programów Profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	ilość zrealizowanych programów/ przeprowadzonych zajęć	programy, uczestników, sprawozdania	listy dyrektorzy szkół, pedagodzy	02.01.2023 31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023
5.	Wspieranie szkolnych programów profilaktycznych adresowanych do uczniów, z możliwością zakupu niezbędnych materiałów i artykułów	ilość zrealizowanych programów/ przeprowadzonych zajęć	programy, uczestników, sprawozdania	listy dyrektorzy szkół, pedagodzy	02.01.2023 31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023
6.	Realizacja warsztatów dla uczniów, szkoleń dla	Ilość	programy,	listy dyrektorzy szkół,	02.01.2023

	<i>nauczycieli i działań informacyjny w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej</i>	<i>przeprowadzonych zajęć</i>	<i>uczestników, sprawozdania</i>	<i>pedagodzy</i>	<i>31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023</i>
7.	<i>Realizacja warsztatów i szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień dla nauczycieli i rodziców uczniów</i>	<i>Ilość zrealizowanych warsztatów szkoleń</i>	<i>Listy uczestników, sprawozdania</i>	<i>Pedagodzy, psycholog</i>	<i>02.01.2023 31.06.2023 01.09.2023 31.12.2023</i>
8.	<i>Realizacja programów profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych, będących kontynuacją działań prowadzonych w czasie roku szkolnego dla dzieci i młodzieży (między innymi organizowanie i dofinansowanie letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży)</i>	<i>ilość zrealizowanych programów/ liczba osób w nich uczestnicząca</i>	<i>listy uczestników, programy, sprawozdania</i>	<i>organizacje pozarządowe, GOPS instytucje kultury i sportu, związki wyznaniowe</i>	<i>01.02.2023-31.12.2023</i>
9.	<i>Prowadzenie zorganizowanych zajęć wakacyjnych, sportowych, artystycznych z programem profilaktycznym, promujących zdrowy styl życia i kształtujących postawy trzeźwościowe</i>	<i>Ilość zrealizowanych zajęć, programów</i>	<i>Listy uczestników, sprawozdania</i>	<i>organizacje pozarządowe, GOPS instytucje kultury i sportu, związki wyznaniowe</i>	<i>02.01.2023-31.12.2023</i>
10.	<i>Przygotowanie i prowadzenie społecznych kampanii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz współpraca z gminą w zakresie promowania życia bez nałogów</i>	<i>Ilość przeprowadzonych kampanii</i>	<i>Sprawozdania</i>	<i>Szkoły, organizacje pozarządowe</i>	<i>02.01.2023-31.12.2023</i>
10.	<i>Prowadzenie świetlic środowiskowych/opiekuńczo wychowawczych, prowadzenie zajęć</i>	<i>ilość świetlic, ilość zajęć świetlicowych/</i>	<i>listy uczestników, sprawozdania</i>	<i>organizacje pozarządowe,</i>	<i>01.01.2023-</i>

	światlicowych/ integracyjnych oraz doposażenie w pomoce i sprzęt niezbędny do realizacji zajęć, finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach światlicowych	ilość uczestników	merytoryczne	szkoły, GOPS	31.12.2023
--	--	-------------------	--------------	--------------	------------

3. Zwiększenie aktywności lokalnej społeczności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Źródła pozyskiwania wskaźników	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
1.	Propagowanie zdrowego stylu życia, poprzez wspieranie i dofinansowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i inne instytucje.	ilość zorganizowanych programów,	sprawozdania rachunki, informacja w lokalnych mediach	organizację pozarządowe, kluby sportowe, instytucje kultury	01.03.2023 31.12.2023
2	Prowadzenie światlic środowiskowych/ opiekuńczo wychowawczych, prowadzenie zajęć światlicowych/ integracyjnych oraz doposażenie w pomoce i sprzęt niezbędny do realizacji zajęć, finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach światlicowych	ilość uczestników	listy uczestników, sprawozdania merytoryczne	organizacje sportowe	01.01.2023- 31.12.2023
3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, stowarzyszeniami w celu realizacji zadań, według zasad	liczba podjętych wspólnie działań - liczba odbiorców	sprawozdania, listy uczestników	organizacje pozarządowe, sołectwa, szkoły	01.04.2023- 31.12.2023

	wskazanych w rocznym programie współpracy gminy Nowa Ruda z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie				
4.	Przekazanie dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie zdrowia publicznego, w tym przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz promocję zdrowego trybu życia	Liczba udzielonych dotacji	Podpisane umowy	Organizacje pozarządowe	02.01.2023-31.12.2023

4. Zwiększenie skuteczności egzekwowania przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Źródła pozyskiwania wskaźników	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Termin realizacji
1.	Praca członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ilość spotkań, przeprowadzonych, kontroli, rozmów	sprawozdania	przewodniczący GKRPA	01.01.2023-31.12.2023
2.	Szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego	ilość przeszkolonych osób	rachunki szkolenia	za GKRPA	01.01.2023-31.12.2023

3.	<i>Finansowanie badań wykonywanych przez biegłego lekarza i psychologa w celu wydania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu</i>	<i>ilość wydanych opinii</i>	<i>rachunki</i>	<i>GKRPA</i>	<i>01.01.2023-31.12.2023</i>
4.	<i>Zakup materiałów biurowych niezbędnych do pracy GKRPA, oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.</i>	<i>ilość zakupionych materiałów</i>	<i>rachunki</i>	<i>GKRPA</i>	<i>01.01.2023-31.12.2023</i>

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. Ustala się następujące zasady wynagradzania członków GKRPA: wynagrodzenie ryczałtowe za udział w pracach komisji wynosi: przewodniczący komisji - 20%, z-ca przewodniczącego – 17%, członkowie komisji – 17%, minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalone w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2018 r., poz. 2177 z późn. zm.) Podstawą do wypłaty wynagrodzenia stanowi obecność i aktywny udział w pracach Komisji, potwierdzony podpisem na liście obecności. Za nieobecność na posiedzeniu Komisji, wynagrodzenie ulega obniżeniu proporcjonalnie do liczby posiedzeń komisji w danym miesiącu. W przypadku gdy w danym miesiącu nie odbędzie się żadne posiedzenie Komisji, wynagrodzenie nie przysługuje.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Gminy Nowa Ruda na 2023 rok ma charakter ramowy i może ulec zmianom w trakcie jego realizacji, w przypadku nowelizacji zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Program został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu Komisji w dniu 07.12.2022 roku.

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 stanowi podstawę do praktycznej realizacji zadań ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm) oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn.zm). Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art.4¹ ust.1, oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 10 ust.1 wyraźnie formułują, że wskazane zadania należą do zadań własnych gminy. Zadania te w szczególności obejmują: zwiększanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii. Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na dany rok. Środki finansowe przeznaczone na ten cel pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które wnoszone są w ustawowych terminach. Przy opracowaniu powyższego programu posłużono się diagnozą problemu jak również uwzględniono zasoby, jakimi dysponuje Gmina. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 jest kontynuacją działań rozpoczętych w latach poprzednich.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady

Bożena Solek-Muzyka